

De bemiddeling

> Een alternatief voor de rechtbank

Federale Overheidsdienst
Justitie

.be

INHOUD

Een alternatief voor de rechtbank	3
Wat is bemiddeling?	5
Kenmerken.....	5
Twee soorten bemiddeling.....	6
Hoe verloopt een bemiddeling?	7
Verschillende stappen.....	7
Wat gebeurt er nadat het akkoord ondertekend is?.....	8
Wat gebeurt er indien u slechts een akkoord bereikt over een gedeelte van het geschil?.....	8
Wat indien de bemiddeling geen resultaat op- levert?.....	8
Hoeveel kost een bemiddeling?	9
Wat kan u doen in geval van financiële problemen?.....	9
Waar vindt u een bemiddelaar?	10
Nuttige adressen	11

Foto's: *PhotoAlto - Professional Practices by Laurence Mouton*
PhotoAlto - People at Work by Vincent Hazat
Imagesource - Family emotions
image100 - Money Matters

Een alternatief voor de rechtbank

De wet van 21 februari 2005 veralgemeent de bemiddeling als instrument voor conflictoplossing.

Dit betekent dat in alle voorziene materies (familiaal, burgerlijk, commercieel en sociaal) bemiddeling nu evenwaardig is aan de burgerrechtelijke procedure en de arbitrage.

De bemiddeling heeft als belangrijk voordeel dat naar een positieve oplossing wordt gezocht voor alle partijen die betrokken zijn bij een conflict. Een oplossing die door elke partij aanvaard wordt.

De bemiddelingsprocedure, die voortaan deel uitmaakt van het Gerechtelijk Wetboek, wordt omkaderd door strikte juridische garanties.

Het akkoord waartoe de bemiddeling leidt, zal bijgevolg moeten worden gerespecteerd door alle betrokkenen.

- › *U heeft elk contact verbroken met uw broers en zussen, waardoor de verdeling van uw nalatenschap moeilijk wordt?*
- › *Uw buur weigert mee te betalen voor het onderhoud van de scheidingshaag tussen uw tuinen?*
- › *U slaagt er, in het kader van uw scheiding, niet in om met uw echtgenoot tot een akkoord te komen over de huisvesting van uw kinderen?*
- › *U slaagt er niet in om overeen te komen met uw werkgever over de terugbetaling van uw verplaatsingskosten?*
- › *U heeft een conflict met uw huiseigenaar over de teruggave van uw huurwaarborg?*
- › *Een van de bestuurders betwist uw persoonlijke betrokkenheid als vennoot van het bedrijf?*
- › *Uw verwarmingsmonteur betwist dat er een fout werd begaan bij de installatie van de verwarmingsketel in uw nieuw huis?*
- › *U betwist het bedrag van de factuur voor herstelling van uw wagen: het komt niet overeen met het bestek dat uw garagehouder voor u heeft opgemaakt ...*

Dit zijn allemaal situaties die kunnen leiden tot ernstige conflicten indien ze niet snel worden opgelost.

In zo'n geval is het vaak de natuurlijke reactie van de betrokkenen om een rechtszaak aan te spannen om zo hun rechten af te dwingen.

Maar een rechtszaak leidt vaak tot een onherstelbare breuk in relaties, vooral wanneer het gaat over een conflict met personen uit uw onmiddellijke omgeving, zoals familieleden, werkgever of bureaus.

Het is immers zo dat een rechtszaak een 'trauma' kan veroorzaken, ongeacht het verloop en de afloop van de zaak (duur, lange procedures, strenge en strikte sfeer, agressieve debatten, enz.).

Bovendien is het bij een rechtszaak vaak 'alles of niets': een proces win je of verlies je.

Indien er geen dialoog meer mogelijk is, kunt u overwegen een beroep te doen op **een neutrale persoon**, waarmee u samen een oplossing probeert te vinden voor uw probleem.

Op die manier kunt u tot een akkoord komen dat aanvaardbaar is voor elke betrokkene en vermijden dat er een oplossing wordt opgelegd door een rechter of een scheidingsman.

Wat is bemiddeling?

Bemiddeling is een vreedzame, eenvoudige, snelle en vaak efficiënte methode om conflicten op te lossen.

Kenmerken

› **De bemiddeling gebeurt op vrijwillige basis.**

De bemiddeling kan niet doorgaan wanneer één van de partijen daartoe wordt gedwongen. Beide partijen verbinden er zich dus vrijwillig en ongedwongen toe om samen een oplossing te vinden voor het geschil.

› **De bemiddeling wordt uitgevoerd door daartoe opgeleide professionelen.**

De partijen doen een beroep op een onpartijdige en neutrale persoon: de bemiddelaar. De bemiddelaar komt niet tussenbeide als advocaat, noch als rechter of als scheidsrechter. Hij zal proberen de dialoog tussen de partijen terug op gang te brengen. Door naar de partijen te luisteren en met hen een constructieve dialoog te voeren, zal de bemiddelaar proberen de partijen tot een akkoord te laten komen.

Naast zijn menselijke eigenschappen moet de bemiddelaar onafhankelijk en neutraal zijn. Hij moet het vertrouwelijk karakter van de bemiddeling respecteren.

Ongeacht zijn basisopleiding (jurist, psycholoog, maatschappelijk assistent, architect, boekhouder, arts, enz.) moet de bemiddelaar een specifieke opleiding 'bemiddeling' volgen.

Overeenkomstig artikel 1727 van het Gerechtelijk Wetboek kan enkel de Federale Bemiddelingscommissie een bemiddelaar erkennen. Op die manier wordt het professionalisme van de bemiddelaar gegarandeerd.

› **De bemiddeling is strikt vertrouwelijk.**

Alles wat tijdens een bemiddeling gezegd of uitgewisseld wordt (documenten, e-mails, enz.) is strikt vertrouwelijk. De vertrouwelijke aard van de bemiddeling moet tijdens de hele duur ervan worden gerespecteerd, zowel door de partijen, de bemiddelaar als door derden – zoals een expert – die eventueel in de procedure kunnen tussenkomen.

Dat is een van de grote voordelen van de bemiddeling. De partijen kunnen dus vrijuit spreken: wat ze zeggen of schrijven kan niet gebruikt worden buiten de context van de bemiddeling.

Wanneer de bemiddeling afgelopen is, ondertekenen de partijen en de bemiddelaar het schriftelijk bemiddelingsakkoord.

De wet voorziet een sanctie indien de partijen het vertrouwelijk karakter van de bemiddeling niet respecteren.

Twee soorten bemiddeling

- › **De vrijwillige bemiddeling** gebeurt los van een gerechtelijke procedure. De partijen kiezen in gemeenschappelijk akkoord een derde (de bemiddelaar) om hen te helpen bij het oplossen van hun geschil.
- › **De gerechtelijke bemiddeling** gebeurt in het kader van een rechtszaak. De bemiddeling kan worden aanbevolen door de rechter indien de partijen daarmee akkoord gaan of ze kan plaatsvinden op voorstel van één van de partijen, maar steeds met het akkoord van de andere partij. In dit geval wordt de gerechtelijke procedure opgeschort zodat de partijen een beroep kunnen doen op de bemiddeling om samen een oplossing te vinden voor het conflict.

Voor beide soorten bemiddeling kiezen de partijen een bemiddelaar die erkend is door de Federale Bemiddelingscommissie.

Daarna zullen ze met hulp van de bemiddelaar de verdere regels, de duur en de kost van de organisatie van de bemiddeling vastleggen.

Hoe verloopt een bemiddeling?

Verschillende stappen

› Het eerste informatieve gesprek

De bemiddelaar informeert de partijen over de 'spelregels': goede wil, respect, vertrouwelijk karakter, honoraria en kosten, schorsing van de gerechtelijke procedures. Hij overhandigt ter ondertekening aan de partijen het bemiddelingsprotocol dat deze belangrijkste regels kort samenvat.

› Informatie uitwisselen

Na ondertekening van het bemiddelingsprotocol zet elke partij haar situatie uiteen.

De bemiddelaar verzamelt alle inlichtingen over het geschil, hij verduidelijkt de standpunten, hij geeft in het kort de punten weer waarover de partijen akkoord en niet akkoord zijn en, als neutrale derde, zorgt hij ervoor dat er een vertrouwensklimaat heerst zodat er onderhandelingen mogelijk zijn.

› De mogelijke opties onderzoeken en onderhandelen

Na opsomming van de problemen die moeten worden geregeld, zoeken de partijen samen met de bemiddelaar naar een aanzet van de best mogelijke oplossing voor het geschil.

› Een ontwerpakkoord opstellen

Nadat de bemiddelaar heeft nagekeken welke de juridische, fiscale, financiële en persoonlijke gevolgen zijn van hun respectieve beslissingen, stelt hij een ontwerpakkoord op.

› Het akkoord ondertekenen

Wanneer de partijen met behulp van de bemiddelaar tot een akkoord komen, schrijven ze de overeenkomst neer en ondertekenen die. Dit is het bemiddelingsakkoord: het legt de verbintenissen vast die elke partij is aangegaan om een einde te maken aan hun geschil.

Wat gebeurt er nadat het akkoord ondertekend is?

De overeengekomen verbintenissen die in het bemiddelingsakkoord staan, moeten worden gerespecteerd.

De partijen kunnen zich tevreden stellen met dit akkoord of de gevolgen ervan versterken door het uitvoerbaar te laten maken (waardoor de verbintenissen dwangmatig kunnen worden uitgevoerd, in het bijzonder door tussenkomst van een deurwaarder).

De homologatie door de rechter

Indien de partijen of één van de partijen het wensen, zal het bemiddelingsakkoord door een rechter worden gehomologeerd. In dat geval moeten de partijen een beroep hebben gedaan op een erkende bemiddelaar.

De homologatie betekent dat de rechter akte neemt van het bemiddelingsakkoord: het wordt daardoor uitvoerbaar, wat wil zeggen dat het dezelfde gevolgen zal hebben als een vonnis.

Indien later blijkt dat een van de partijen het gehomologeerd bemiddelingsakkoord niet respecteert, kan de andere partij het onmiddellijk laten uitvoeren, bijvoorbeeld via een deurwaarder, zonder dat er een rechtszaak moet worden aangespannen.

Wat gebeurt er indien u slechts een akkoord bereikt over een gedeelte van het geschil?

Bij een gerechtelijke bemiddeling kan de bemiddeling die de rechter voorstelt betrekking hebben op het hele geschil of op een gedeelte ervan. Het bemiddelingsakkoord kan in dat geval gedeeltelijk zijn. De rechter zal zich dan uitspreken over de geschilpunten waarover geen akkoord kon worden bereikt.

Hetzelfde geldt voor de vrijwillige bemiddeling: het deel van het geschil dat niet via een bemiddelingsakkoord kon worden geregeld, zal daarna door een rechter of door een scheidsrechter moeten worden beslecht.

Wat indien de bemiddeling geen resultaat oplevert?

Het kan gebeuren dat een bemiddeling niet lukt en daar kunnen diverse redenen voor zijn (één van de partijen wil het niet, slechte wil, onwrikbare standpunten, enz.). In dat geval kunnen de partijen een rechtszaak aanspannen (of verder zetten).

Het is ook mogelijk dat de partijen twifelen aan de onpartijdigheid of de onafhankelijkheid van de bemiddelaar. In dat geval kunnen de partijen een einde aan zijn opdracht maken en in gemeenschappelijk akkoord een andere bemiddelaar aanduiden.

Hoeveel kost een bemiddeling?

De bemiddelaar wordt vergoed voor zijn prestaties.

De wet voorziet dat de partijen en de bemiddelaar voorafgaandelijk het bedrag van het ereloon en de kosten moeten vastleggen, evenals de betalingsvoorwaarden ervan.

De wet voorziet eveneens dat de bemiddelingskosten en het ereloon van de bemiddelaar proportioneel ten laste komen van de partijen.

Indien ze dat wensen, kunnen de partijen akkoord gaan over een andere verdeling.

Wat kan u doen in geval van financiële problemen?

Geldproblemen mogen er niet toe leiden dat u afziet van een bemiddelingsprocedure. De bemiddeling is ook mogelijk voor personen die niet beschikken over de nodige middelen om de kosten ervan te dragen.

Indien u beantwoordt aan de voorwaarden die voorzien zijn in de wet, kunt u de kostenloosheid bekomen van de erelonen en de kosten van de bemiddelaar.

Om te weten welke stappen u moet ondernemen om te genieten van de gratis bijstand van een bemiddelaar, kunt u terecht bij het justitiehuis of het bureau voor rechtsbijstand in uw buurt. Hierna vindt u hun adressen en verdere gegevens.

Waar vindt u een bemiddelaar?

Er bestaan drie categorieën van bemiddelaars:

- › **familiezaken:** voor geschillen die voortvloeien uit een scheiding, echtscheiding, nalatenschap, generatieconflict;
- › **burgerlijke zaken en handelszaken:** voor het oplossen van een meningsverschil met een klant of een leverancier, een geschil tussen aandeelhouders, moeilijkheden die verband houden met de huisvesting of een geschil bij de betaling van een factuur of een ereloonstaat. In veel gevallen is het mogelijk die aangelegenheden te regelen zonder ze voor een rechtbank te brengen;
- › **sociale zaken:** voor conflictsituaties, om de gelijke rechten tussen de partijen te herstellen en de machtsstrijd te stoppen die verband houdt met de hiërarchie of om bepaalde problemen op te lossen die verband houden met het ontslag van een werknemer.

Om een bemiddelaar te vinden, kunt u contact opnemen met:

Secretariaat van de Federale Bemiddelingscommissie
Wetstraat, 34,
1040 Brussel
Tel.: 02 224 99 01
Fax: 02 224 99 07
secr.bemiddelingscommissie@just.fgov.be
www.bemiddeling-justitie.be

Nuttige adressen

Bureaus van juridische bijstand

Bolivarplaats 20/15 • 2000 **Antwerpen**
T 03 260 72 80 F 03 260 72 74
E bjb@balieantwerpen.be

Langestraat 120 • 8000 **Brugge**
T 050 34 97 20 F 050 34 66 72
E bjb@balie-brugge.be

Regentschapsstraat 63 • 1000 **Brussel**
T 02 519 84 68 F 02 519 84 31
E bjb@baliebrussel.be

Noordlaan 31lokaal 02 • 9200 **Dendermonde**
T 052 21 71 83 F 052 20 16 31
E balie.dendermonde@skynet.be

Opgeëistenlaan 401/23 • 9000 **Gent**
T 09 234 56 27 F 09 225 55 89
E bjb@balie-gent.skynet.be

Thonissenlaan 75 • 3500 **Hasselt**
T 011 24 66 70 F 011 24 66 75
E bjb@baliehasselt.be

Korte Torhoutstraat 2 • 8900 **Ieper**
T 0473 48 71 74 F 057 46 88 48
E administratie@bjbieper.be

Burgemeester Nolfstraat 10 A lok. 10 A • 8500 **Kortrijk**
T 056 26 95 20 F 056 26 95 56
E balie.kortrijk.ann@telenet.be

Vaartstraat 5 • 3000 **Leuven**
T 016 21 45 45 F 016 21 45 46
E bjb@balieleuven.be

Keizerstraat 20 • 2800 **Mechelen**
T 015 26 11 42 F 015 26 12 93
E bjb.mechelen@telenet.be

Bourgondiëstraat 5 • 9700 **Oudenaarde**
T 055 33 16 49 F 055 31 49 62
E bjb@balieoudenaarde.be

Kielenstraat 20 • 3700 **Tongeren**
T 012 74 74 96 F 012 39 26 38
E bjb@balietongeren.be

Kasteelplein 1 • 2300 **Turnhout**
T 014 42 44 65 F 014 42 07 89
E bjb@balieturnhout.be

Peter Benoîtlaan 2 • 8630 **Veurne**
T 058 29 63 31 F 058 31 44 17
E gewa.law.office@skynet.be

Justitiehuizen

Kipdorp 44-46 • 2000 **Antwerpen**
T 03 206 96 20 F 03 206 96 30
E justitiehuis.antwerpen@just.fgov.be

Predikherenrei 3 • 8000 **Brugge**
T 050 44 24 10 F 050 44 24 24
E justitiehuis.brugge@just.fgov.be

Regentschapsstraat 61 - 63 • 1000 **Brussel**
T 02 557 76 11 F 02 557 76 44
E justitiehuis.brussel@just.fgov.be

Zwarte Zustersstraat 8 • 9200 **Dendermonde**
T 052 25 33 00 F 052 25 05 31
E justitiehuis.dendermonde@just.fgov.be

Cataloniëstraat 6-9 • 9000 **Gent**
T 09 269 62 20 F 09 269 62 55
E justitiehuis.gent@just.fgov.be

Maagdendries 3 • 3500 **Hasselt**
T 011 29 50 40 F 011 29 50 56
E justitiehuis.hasselt@just.fgov.be

R. Colaertplein 31 • 8900 **Ieper**
T 057 22 71 70 F 057 21 57 62
E justitiehuis.ieper@just.fgov.be

Burgemeester Nolfstraat 51 • 8500 **Kortrijk**
T 056 26 06 31 F 056 26 06 39
E justitiehuis.kortrijk@just.fgov.be

Bondgenotenlaan 116 bus 3 • 3000 **Leuven**
T 016 30 14 50 F 016 30 14 55
E justitiehuis.leuven@just.fgov.be

Schoolstraat 9 • 2800 **Mechelen**
T 015 43 36 11 F 015 43 20 46
E justitiehuis.mechelen@just.fgov.be

Lappersfort 1 • 9700 **Oudenaarde**
T 055 31 21 44 F 055 30 11 20
E justitiehuis.oudenaarde@just.fgov.be

Kielenstraat 24 • 3700 **Tongeren**
T 012 39 96 66 F 012 39 96 67
E justitiehuis.tongeren@just.fgov.be

Merodecenter 1 • 2300 **Turnhout**
T 014 47 13 40 F 014 47 13 41
E justitiehuis.turnhout@just.fgov.be

Ipersesteenweg 87 • 8630 **Veurne**
T 058 33 23 50 F 058 33 23 51
E justitiehuis.veurne@just.fgov.be

Dienst Communicatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel
Tel.: 02 542 65 11
www.justitie.belgium.be